

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою університету
від 22.01.2019, протокол № 2

ПОЛОЖЕННЯ
про формування переліку та обрання навчальних дисциплін студентами

Дніпро
2019

ЗМІСТ

1 ПЕРЕДМОВА	3
1.1 Розробники.....	3
1.2 Рецензенти.....	3
1.3 Нормативні документи	3
1.4 Терміни та їх визначення.....	4
1.5 Загальні питання.....	6
1.6 Призначення Положення.....	7
2 ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО ПЕРЕЛІКУ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН.....	8
3 ПРОЦЕДУРИ ОБРАННЯ СТУДЕНТОМ ОКРЕМИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН	9
4 ПРОЦЕДУРИ ОБРАННЯ СТУДЕНТАМИ ВИБІРКОВОГО БЛОКУ	10
5 ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ВИБІРКОВОЮ ЧАСТИНОЮ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ.....	11
5.1 Особливості організації освітнього процесу за вибірковою частиною освітньої програми	11
5.2 Терміни викладання та форма підсумкового контролю.....	12
6 ПРИКІНЦЕВІ ЗАУВАЖЕННЯ.....	12

1. ПЕРЕДМОВА

1.1. Розробники

Беззуб Л.В., начальник планового відділу;
Боровик Р.О., провідний ревізор служби внутрішнього аудиту;
Гапєєв С.М., завідувач кафедри будівництва, геотехніки і геомеханіки;
Єрмошкіна О.В., завідувачка кафедри економічного аналізу та фінансів;
Желдак Т.А., доцент кафедри системного аналізу та управління;
Зіборов К.А., завідувач кафедри основ конструювання механізмів і машин;
Казачковський М.М., завідувач кафедри електропривода;
Казимиренко О.В., керівник ІКК;
Первий Г.Л., завідувач кафедри історії та політичної теорії;
Приходченко В.Ф., декан геологорозвідувального факультету;
Саксонов В.Б., завідувач кафедри цивільного, господарського та екологічного права
Сядро Л.Г., головний бухгалтер;
Удовик І.М., завідувачка кафедри програмного забезпечення комп'ютерних систем
Шабанова Ю.О., завідувачка кафедри філософії і педагогіки.

1.2. Рецензенти

Азюковський О.О., перший проректор;
Заболотна Ю.О., начальник навчально-методичного відділу;
Кузьменко О.М., начальник відділу внутрішнього забезпечення якості вищої освіти
Салов В.О., керівник сектору методичного забезпечення навчального процесу НМВ

1.3. Нормативні документи

- ♦ Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII та Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII.
- ♦ Наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266.
- ♦ Постанова КМ України «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» від 12.08.2015 № 579.
- ♦ Положення про навчально-методичне забезпечення освітнього процесу Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», затверджене Вченою радою 22.01.2019, протокол №2.
- ♦ Положення про організацію освітнього процесу Державного ВНЗ «НГУ», затверджене Вченою радою 15.11.2016, протокол № 15.

♦ Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 347) [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/347-2018-п>

♦ Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені Наказом МОН України від 01.06.2016 № 600 у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21.12.2017 № 1648.

♦ Лист Міністерства освіти і науки України від 28.04.2017 № 1/9–239 щодо використання у роботі закладів вищої освіти примірних зразків освітніх програм.

1.4. Терміни та їх визначення

Вибірковий блок - сформований у межах спеціальності комплекс професійно-орієнтованих освітніх компонентів, що передбачає набуття здобувачем вищої освіти результатів навчання освітньо-професійної чи освітньо-наукової програми підготовки.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

Загальні компетентності – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа (компетентний орган) встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) за заданими стандартами.

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС.

Методична комісія – постійно діючий консультативно-дорадчий, науково-

методичний орган спеціальності, який визначає головні напрямки науково-методичної роботи з питань підвищення ефективності, якості вищої освіти та вдосконалення навчально-виховного процесу з урахуванням провідного світового та вітчизняного досвіду, стандартів вищої освіти, інноваційних технологій навчання.

Навчальна дисципліна – педагогічно адаптована система понять про явища, закономірності, закони, теорії, методи тощо будь-якої галузі діяльності із визначенням потрібного рівня сформованості компетентностей здобувачів.

Освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Результати навчання (програмні) – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

Спеціальність – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка.

Стейкхолдер – фізична особа або група осіб, яка виконує завдання розробки, включаючи аналіз вимог, проектування, тестування протягом всього процесу оволодіння здобувачем відповідного ступеня вищої освіти.

Фахові компетентності – компетентності, що залежать від предметної області, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю.

Якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

1.5. Загальні питання

1.5.1. Освітні програми (освітньо-професійна, освітньо-наукова) за рівнями вищої освіти містять нормативну та вибірккову частини й оприлюднюються на сайті університету. Параметри програм подані в таблиці 1.1.

Освітні програми формуються на основі компетентнісного підходу, що забезпечує якість вищої освіти на стадії проектування освітнього процесу.

Таблиця 1.1 – Обсяги освітніх програм та їх складових

Освітньо-професійна програма (ОП) бакалавра			Освітньо-професійна програма (ОП) магістра			Освітньо-наукова програма (ОНП) магістра		
Обсяг – 240 кр. ЄКТС			Обсяг – 90 кр. ЄКТС			Обсяг – 120 кр. ЄКТС		
Нормативна частина, не менше кр. ЄКТС	Вибіркова частина		Нормативна частина, не менше кр. ЄКТС	Вибіркова частина		Нормативна частина, не менше кр. ЄКТС	Вибіркова частина	
	Діапазон обсягу, кр. ЄКТС	Частка обсягу ОП, %		Діапазон обсягу, кр. ЄКТС	Частка обсягу ОП, %		Діапазон обсягу, кр. ЄКТС	Частка обсягу ОНП, %
120	60...120	25...50	31,5	22,5...58,5	25...65	42	30...78	25...65

1.5.2. Зміст нормативної частини освітньої програми визначається стандартом вищої освіти за спеціальністю певного рівня вищої освіти.

Обсяг нормативної частини для всіх освітніх програм спеціальності за певним рівнем вищої освіти ідентичний.

1.5.3. Вибіркові частини освітніх програм забезпечують можливість персонального вибору студентом окремих навчальних дисциплін із університетського переліку й персонального вибору певного вибіркового блоку з декількох.

Вибірковий блок формується з професійно-орієнтованих освітніх компонентів з урахуванням регіональних потреб, запитів роботодавців, тенденцій розвитку професії.

Зміст результатів навчання за обраними вибілковими блоками відрізняються технологіями (проекування, виготовлення, експлуатація, відновлення, утилізація), організацією й управлінням професійною діяльністю за цими технологіями.

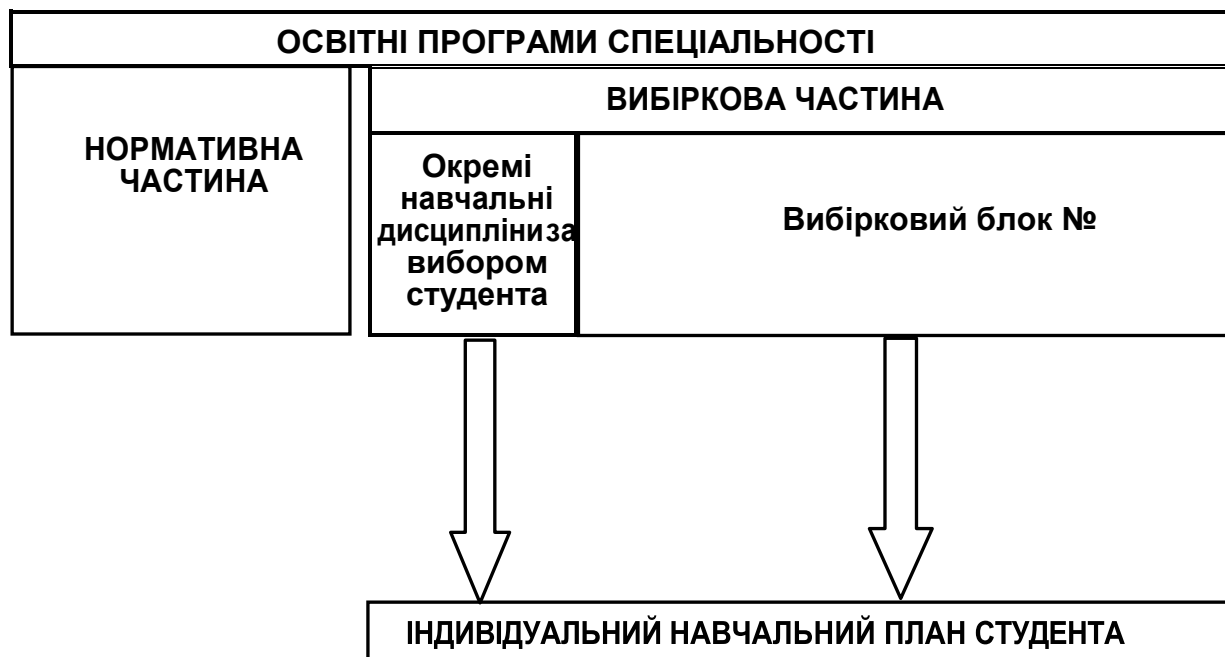
Обсяг вибіркової частини має бути не менш ніж 25 відсотків від загального обсягу освітньої програми.

Вибіркова частина освітньої програми в повному обсязі включається до індивідуального навчального плану студента.

Алгоритм формування студентом індивідуального навчального плану (вибіркова частина освітньої програми) наведено на рисунку 1.1.

1.5.4. Формування індивідуальних планів студентами в НТУ «Дніпровська політехніка» відповідає Закону України «Про вищу освіту» щодо підготовки бакалаврів для «успішного виконання посадових обов'язків за обраною спеціальністю», магістрів – для «ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності» (Ст. 5, п. 1) та забезпечує

студентам можливість вибору навчальних дисциплін, обсягом не менше 25 відсотків освітньої програми (Ст. 62, п.1).

Рисунок 1.1 – Блок-схема формування студентом індивідуального навчального плану

1.6. Призначення Положення

Положення визначає:

- ♦ порядок формування університетського переліку навчальних дисциплін для вибору студентом (розділ 2);
- ♦ процедури обрання студентом окремих навчальних дисциплін (розділ 3);
- ♦ процедури обрання студентами вибіркового блоку (розділ 4);
- ♦ організацію освітнього процесу за вибірковою частиною освітніх програм (розділ 5).

2. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО ПЕРЕЛІКУ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1.1. Кожен студент має право персонально обрати із університетського переліку (далі Перелік) бажані для вивчення окремі навчальні дисципліни (вибіркові дисципліни) сумарним обсягом 12 ЄКТС для рівня бакалавра.

2.1.2. Кількість дисциплін Переліку повинна не менш ніж у двічі перевищувати заплановану кількість окремих вибіркового дисциплін освітньої програми.

2.1.3. Вибір окремих дисциплін із університетського переліку здійснюється студентами шляхом голосування на мажоритарній основі.

2.1.4. Для формування Переліку здійснюються заходи, що подані в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Етапи формування університетського Переліку вибіркового дисциплін

№	Заходи	Відповідальні, строки виконання
1	Надання пропозицій кафедр щодо Переліку вибіркового навчальних дисциплін до робочої групи	Завідувачі кафедр; до 30 вересня
2	Подання пропозицій кафедр на погодження органам студентського самоврядування	Робоча група; до 20 жовтня
3	Формування Переліку вибіркового дисциплін	Робоча група; до 20 листопада

Примітки:

1) до п. 1 – пропозиції щодо формування Переліку мають право подавати усі кафедри університету.

Кафедра повинна подати на розгляд робочої групи обґрунтування за формою:

- ♦ робочу програму навчальної дисципліни;
- ♦ відповідність кадрового забезпечення викладання дисципліни ліцензійним умовам;
- ♦ відповідність технологічного забезпечення викладання дисципліни ліцензійним умовам.

Право на викладання вибіркового дисциплін мають науково-педагогічні працівники, наукова та професійна активність яких відповідає «Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти», що затверджені Постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187.

2) до п.п. 2...3 – для розгляду пропозицій щодо формування та оновлення Переліку вибіркового дисциплін створюється робоча група із представників навчально-методичного відділу, відділу внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, методичних комісій спеціальностей та студентського самоврядування, а її склад затверджується наказом ректора Університету до 1 жовтня поточного навчального року.

Перелік затверджується ректоратом і надається робочою групою до інформаційного комп'ютерного комплексу (ІКК) для розташування в електронному кампусі університету.

3. ПРОЦЕДУРИ ОБРАННЯ СТУДЕНТОМ ОКРЕМИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Обрання окремих навчальних дисциплін студентами із університетського Переліку проводиться на засадах прозорості та студентоцентризму і вимагає реалізації заходів, що наведені в таблиці 3.1.

Обрання навчальних дисциплін здійснюється на попередньому курсі навчання.

Інформування студентів щодо запропонованого переліку навчальних дисциплін здійснюється через інститут кураторства, деканатів та відповідних кафедр.

За відсутності теоретичного навчання на другому курсі за освітньо-професійними програмами рівня магістра обрання студентами окремих навчальних дисциплін не передбачається.

Таблиця 3.1 – Процедури обрання студентами окремих навчальних дисциплін

№	Заходи	Відповідальні, строки виконання
1	Оприлюднення Переліку вибіркового дисциплін на сайті університету	Робоча група; до 30 листопада
2	Інформування студентів щодо запропонованого переліку навчальних дисциплін	Деканати, кафедри до 15 лютого
3	Визначення кожним студентом в електронному кампусі бажаних дисциплін із Переліку за кількістю кредитів ЄКТС відповідно до освітньої програми	Старости академічних груп, деканати; 15 лютого
4	Рейтингування окремих навчальних дисциплін за результатами голосування студентів	ІКК; до 1 березня
5	Визначення переліку вибіркового навчальних дисциплін для викладання	ІКК; до 1 березня
6	Оприлюднення на сайті університету переліку вибіркового дисциплін для викладання	ІКК; до 1 березня
7	Формування списків студентів для вивчення обраних дисциплін	ІКК; до 1 березня
8	Додаткове обрання студентами дисциплін із переліку для викладання, якщо вони раніше обрали інші (другий тур голосування)	ІКК, деканати; 15 березня
9	Формування остаточних списків студентів для вивчення вибіркового дисциплін	ІКК, деканати; 15 березня
10	Оприлюднення на сайті університету робочих програм вибіркового навчальних дисциплін і матеріалів методичного та інформаційного забезпечення	Кафедри; 15 березня

Примітка:

до п. 6 – перелік дисциплін для викладання формується з перших із них за рейтингом, що встановлений результатами голосування студентів, із сумарним обсягом відповідно до освітньої програми спеціальності певного рівня. Дисципліни, що обрані не менше ніж 16-ма студентами, підлягають викладанню.

4. ПРОЦЕДУРИ ОБРАННЯ СТУДЕНТАМИ ВИБІРКОВОГО БЛОКУ

Для рівня вищої освіти бакалавра вибірковий блок (комплекс освітніх компонентів) обирається студентом попередньо з декількох, запропонованих під час навчання на першому-другому курсах.

Для рівня магістра вибірковий блок обирається здобувачем з декількох за освітньо-професійною чи освітньо-науковою програмою.

Для обрання вибіркового блоку здійснюються заходи, що подані в таблиці 4.1.

Таблиця 4.1 – Етапи обрання вибіркового блоку

№	Заходи	Відповідальні, строки виконання
1	Організація обрання вибіркового блоку на першому-другому курсах навчання за ОПП бакалавра	Декани факультетів (директори інститутів); четверта чверть
2	Формування списків студентів за обраними блоками рівня бакалавра	Декани факультетів (директори інститутів); четверта чверть
3	Формування списків студентів за обраними блоками рівня магістра	Декани факультетів (директори інститутів); 30 серпня

Примітки:

- 1) до п.1 – спосіб обрання вибіркового блоку конкретної спеціальності та квоти чисельності для окремих груп у разі їх вибору на першому (другому) курсі (в долях від поточного контингенту студентів спеціальності) визначає методична комісія за відповідною спеціальністю (при обов'язковій участі гаранта та стейкхолдерів) за поданням кафедри та затверджується Вченою радою університету.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ВИБІРКОВОЮ ЧАСТИНОЮ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

5.1. Особливості організації освітнього процесу за вибірковою частиною освітньої програми

Основні організаційні заходи наведені в таблиці 5.1.

Таблиця 5.1 – Організаційні заходи щодо викладання вибіркової частини освітньої програми

№	Заходи	Відповідальні, строки виконання
1	Формування річних індивідуальних навчальних планів відповідно до вибіркової частини освітньої програми	Студенти; третя чверть попереднього курсу
2	Затвердження індивідуальних навчальних планів	Декани факультетів
3	Формування потоків студентів для вивчення окремих вибірових дисциплін	Навчально-методичний відділ; 30 березня
4	Формування академічних груп для навчання за обраними вибіровими блоками	Декани факультетів; 30 березня
5	Внесення назв та параметрів вибірових навчальних дисциплін до робочих (річних) навчальних планів	Навчально-методичний відділ; 15 квітня
6	Складання та надання нарядів кафедрам на виконання навчального навантаження	Навчально-методичний відділ; 30 квітня
7	Складання та надання нарядів диспетчерській службі на складання розкладу занять	Навчально-методичний відділ; 30 травня

Примітки:

- 1) до п.п. 1 та 2 – після включення до індивідуального навчального плану та його затвердження вибірові дисципліни визнаються обов'язковими для вивчення та оцінювання.
- 2) до п. 3 – чисельність потоку студентів не може бути менша 16-ти осіб.
- 3) Потоки можуть комплектуватися студентами різних спеціальностей та факультетів (інститутів).
- 4) Студент, який з поважної причини не обрав дисципліни вчасно, має право визначитися протягом першого тижня навчання, але в межах сформованих потоків.
- 5) до п. 5 – обсяги складових освітніх програм за всіма спеціальностями та рівнями вищої освіти мають відповідати даним таблиці 1.1.

5.2. Терміни викладання та форма підсумкового контролю

5.2.1. За ОПП бакалавра викладання окремих дисциплін за вибором студентів здійснюється з другого курсу.

5.2.2. Форма підсумкового контролю окремих дисциплін за вибором студента – диференційований залік.

5.2.3. Самочинна відмова студента від вивчення попередньо обраних ним дисциплін за вибором вважається академічною заборгованістю.

5.2.4. Перезарахування та визнання результатів навчання за вибірковою частиною освітніх програм здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу Державного ВНЗ «НГУ».

6. ПРИКІНЦЕВІ ЗАУВАЖЕННЯ

Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу університету та оприлюднюється на сайті університету.

Положення підлягає перегляду та доопрацюванню, відповідно до змін нормативної бази України в сфері вищої освіти.

Зміни та доповнення до Положення розглядаються та затверджуються Вченою радою.

Відповідальність за впровадження Положення несуть перший проректор та декани факультетів (директори інститутів).

Беззуб Людмила Вікторівна
Боровик Роман Олексійович
Гапєєв Сергій Миколайович
Єрмошкіна Олена В'ячеславівна
Желдак Тимур Анатолійович
Зіборов Кирило Альбертович
Казачковський Микола Миколайович
Казимиренко Олексій Володимирович
Первий Геннадій Леонідович
Приходченко Василь Федорович
Саксонов Владислав Борисович
Сядро Любов Григорівна
Удовик Ірина Михайлівна
Шабанова Юлія Олександрівна

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ФОРМУВАННЯ ПЕРЕЛІКУ ТА ОБРАННЯ
НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН СТУДЕНТАМИ

Видано
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842 від 11.06.2004
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19.